

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO ZABAVNI LIST ZA SLOVENSKE DRUŽINE.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.
Naročnina je za vse leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 stot.
Posamezne številke po tobakarnah stanejo 10 st. tink.

Dopise je pošiljati pod naslovom: Uredništvo „Druž. Prijatelja“ v Trstu, ul. Vincenzo Bellini št. 2, IV. - n. naročnino, oglase in reklamacije pravništvu: Rojau št. 4, (Ivan Gorjup).
Poštno - hranilničnega računa št. 64.139.

NA RODNI GRUDI.

(Povest iz nedavnih časov. — Spisal Fr. Ks. Steržaj.)

XVI.

(Dalje)

Še vedno je včasih razmišljal, kako bo potem, ko bo sam svoj, saj Marjetica tako resno ne misli z grožnjo v svojem pismu, to je naredila v prvi jezi. Potem pa se bo dala potolažiti. Da, še zadnje dni, ko je bila doma pri očetovem pogrebu, še tedaj je mislil, da se bo vse poravnalo, in že je čakal prilike, da bi govoril z njo. Čudno se mu je zdelo sicer, ko ni nič videl pri ljudeh. — In sedaj? — Omožila se je. In on tega prej ni izvedel. Nihče mu ni pisal. Oče? — Saj ga ravno radi nje, ni hotel oprostiti vojaščine, samo zato, da bi pozabil na njo. In sedaj mora — mora —. Tako potr in žalosten je bil, kakor kmetič poleti, ko stoji po hudi uri na koncu njive in ogleduje uničeno in razbito klasje. In on je mislil, da je že pozabil na Marjetico. Že skoraj prepričal se je — a še le sedaj vidi, da je slepil samega sebe. Kaj sedaj? Nič. — Naj delajo, kar in kakor hočejo! Kaj mu mar domače gospodarstvo brez nje? Te domače njive — polovico zanimanja so izgubile. Nje ni, je ne bo nikoli, je žena drugega! In tega se bo vedno spominjal, kadar bo stopal za plugom, kadar bo vezal snopje, kadar bo kosil njivo. In vse to naj pretrpi? — Ne! Še-le sedaj uvideva, da mu je nemogoče, da je precenil samega sebe, da je preveč zaupal svoji močnatosti in odločnosti. Tedaj se mu je zdelo vse domače gospodarstvo kakor ukleto, polno sovraštva, odbijajoče, trdo. — Tedaj so se mu zdele vse njive, vse senožeti prazne, otožne, brez življenja brez zanimanja. In vse to naj sedaj gleda dan za dnem, vsega naj se vedno spominja?

Kaj ko bi šel z doma?

Hipno mu je prišla ta misel. Včasih se je čudil prijatelju Antonu. In sedaj? Ali ni on na

istem, ravno tam kot prijatelj pred kakim polletom? Ravno tam, niti pičice ni na boljšem. Včasih, ko je pomislil na Antona, si je domneval, da bi sam kaj takega takoj pozabil v skrbi in gospodarstvu. Pa naj pozabi, če more! Gospodarila bi rada mačeha. Prav, naj gospodari, a prej bo morala izplačati materino doto in še del, ki mu pristoja od — ostale dedščine.

Janez je vstal in stopil iz hiše. Potr in zamišljen je bil, ko je stopal gori po vasi.

Tam sredi vasi pa ga je srečal mešetar Toničar. Škodoželjen nasmeh mu je legel na ustne, ko je opazil Janezovo pobitost.

Janez, kam pa tako žalosten? Saj se držiš, kakor bi ti mačka mlade pojela, he — he —?

Janez pa je šel molče mimo njega.

Lej ga no mladeniča! Kako je visok! Saj ne boš dolgo. Bom že poskrbel zato. Nekoliko sem že, ostalo pa bom še — je vpil Toničar za njim in se zlobno smejal. Janez pa je bil že precej naprej odšel, ni se menil zanj, ne za njegovo vpitje.

Toničar pa jo je krenil naravnost h Kelinki. »No, kako je?« je vprašal kmalu po vstopu.

»Kako? Povedala sem mu!«

»Prav si storila. Sedaj sem ga srečal, pa še pogledal me ni, tako ga je skrbelo.«

»Jaz pa vendar ne vem, ali bo šlo vse tako«, je dvomila Kelinka. Janez bo tirjal svojo doto in vrh tega še tretjino vsega. Korlina tudi dobi tretjino, meni ne bo mnogo ostalo.

»Hišo obdržiš in nekaj njiv. Ostalo pa naj se razproda, ji je svetoval ta.

»A jaz bi rada imela vse, vsaj še nekaj let.«

»Saj tako ne bi mogla nič narediti, ker bi bil jerob tako vedno za tabo.«

Prav praviš! Pa naj se odproda!«

»Kaj ne, saj ostane pri tem, kakor sva se zmenila? je vprašal mešetar.

»Ne vem, kaj bo rekla hči?«

Prihodnja številka izide 26. julija.

„Kaj bo rekla?“ Saj ji nič mari, če se ti še enkrat omožiš. Ona dobi svojo doto, pa je. Nikakor pa ne more zahtevati, da bi ti ostala pri svojih mladih letih vdova.“

Mešetar se je dobrovoljno nasmehnil, zakaj opazil je bil, da njegove besede niso padle na trda tla. Nekaj časa sta še govorčila in sklepala to in ono, potem pa je Toničar odšel z zavestjo, da ne bo dolgo, ko bo on gospodaril v tem poslopju, čeravno ne čez vse — nekaj pa le in to je tudi dovolj.

Nenavadno zadovoljen je bil, ko je stopal po vasi in žvižgal pred seboj, kar se je dogajalo le tedaj, kadar je sklenil kako posebno dobro in ugodno kupčijo.

ANICA.

(Črtica iz mesta. spisal Starogorski)

Kakor senca je šla po ulici, kakor mrtvaška senca. Srečal sem jo in se je vstrašil. Tako bled obraz, posinele ustnice, globoke oči, hoja težka, negotova ..., in vendar je imela komaj osemnajst let.

Prišla je iz dežele v mesto učiti se šivat. Videl sem jo takrat. Življenja poln obraz, ustnice rdeče. Šla je z materjo po ulici, se radovedno ozirala v bogate izložbe. Postajali so mladeniči in gledali za njo, kmetskim dekletom, gledali njen lep rožnati obraz. Postajali so. Gospodične na promenadi so se ozirale po strani na njo, bile so vse v šumečih krilih z barvnimi lici. Po strani so se ozirale v njo, ko je šla z materjo in ji zavidale njenega svežega, od narave same barvanega lica, njeni lepi hoji, krasnemu stanu. Ni poznala umetnosti, stati pred zrcalom in se uriti v hoji, koketnih pogledov, in vendar bi se lahko kosala z njimi.

Vdinjali so jo pri mojsternji v ozki, smradljivi ulici. Noč in dan so ropotali stroji, delalo se je veliko, spalo malo, sprehajalo nič. Mati se je zgovorila, da mora hčerka iti tu in tam na zrak, jo prosila naj dovoli dekletu, da bo šla spat o pravem času. Gospa ji je obljubila vse in še več. Spolnila pa najmanjše ni. Tolažbo je dobivala le v cerkvi.

Anico sem videl večkrat. Vsakokrat slabejo in sedaj je še le senca prešnje Anice.

In ko je prišla mati obiskovat svoje hčere, je sicer videla bled obraz, zmučeno hojo. A gospa jo je znala potolažiti, da je to pri vsaki deklici, ki pride iz dežele v mesto. Vsaka se mora prej privaditi na mestni zrak. Hčere ni vprašala, menda bi ji niti ne verjela. In ona je trpela vda no, tiho ....

Če sem šel po ulici mimo hiše, kjer je šivala, bodisi ob kateri koli uri, videl sem skozi okno, sključeno, blede postavbo. Stroj je drdral, prozorni beli prti so uravnavali blago. Ako je pogledala za hip od stroja skozi okno, ali postala nekoliko od dela, da si oddahne in zravnva boleči hrbet, ji je že rekla gospa:

„Hitite Anica, da bomo prej gotove.“

In hitreje je zadrdral stroj. Ko je bilo gotovo to, prišlo je drugo in tako naprej brez prestanda, brez odmora.

Gospa je bila omožena, to je, imela je moža, ki se je potepal po ulicah in beznicah z drugimi ženskami, pil in kvartal. Pa kdo se briga v mestu za take malenkosti, ki so nekaj vsakdanjega, domačega, posebno iz zakotnih ulic. V tistem poslopju je bila tudi pekarija. Kadilo se je včasi, smrdeč dim je silil v šivalnico in moril pljuča. Pomagači, ki niso imeli posla, so hodili delat kratak čas šiviljam in se shajali z dvomljivimi osebam. Tudi natakariče brez službe so kaj rade obiskovale gospo. To je bilo veselja, ko se je zbrala taka družba. Pilo se je in smejala ...

Anica pa je delala in šivala, da so jo boleli prsti, poslušala njih razbrzdani smeh in šale. Če je pogledala k mizi, kjer je sedela gospa in pila, če je zastal za hip stroj, ali roke trudno omahnile v naročje, se je ozrla in jo pogledala:

„Anica delajte, da bomo gotove.“

In zaropotal je stroj, naglo, mehanično je vravnava zmučena roka šivanje. V globokih, vdrlih očeh pa je postalo mokro.

Mislila je Anica na dom, na mater, na očeta. Kako lepo je bilo. In sedaj tukaj, pri tujih ljudeh.

In zakaj je tako?

Prvo mojstrinjo so vzeli, katero so našli, so jo ji izročili v varstvo. Verjeli so ji, ko se jim je hlinila pobožno, vse ji verjeli in se veselili, da bo njih dete tako lepo preskrbljeno in varno. Seveda poznali je niso. Ali sedaj bi na obledelem shujšanem licu otroka lahko spoznali goljufijo, če bi hoteli.

Ko je imela še kaj krvi, bila je od sramu vedno rdeča pri njih govoricah. Pa izpili so ji kri, izpili ji bodo še mozeg. Uho se ji je privadilo na razbrzdane pomenke popivajočih vasovavcev in vasovavk, privadilo se nesramnemu krotanju gospe, če je pri kaki besedi Anica sramotljivo povabila glavo.

In ta gospa je njena varhinja, njena druga mati:!

Stroj je drdral, ona ni slišala drdranja, ne družbe. Mislila je na svojo tugo — — — — —

Prosila je stariše, da bi smela v svet, se učiti, ker jo je sililo do izobrazbe, do prosvete.

Imela je talent, škoda ga zakopati. Vsaj nekaj bi si rada pridobila od tega talenta, ker za vse je bilo že prepozno, ker je zamudila. Konečno so ji dovolili.

Bala se je, da bi je ne vzeli domov, da bi je ne pustili se dalje učiti zato je trpela tiho, vdano, zato ni tožila starišem. Čutila je, da hira, a ni verjela, da zvene predno si bo mislila, da zvene za vedno. Hrepenenje, doseči nekaj v življenju, jo je bodrilo, jo vzdrževalo, da se ni zgrudila obnemogla, da ni obležala.

Ko bi vsaj stariši hoteli malo natančneje pogledati in poizvediti, kako stvari stoje, in gospej toliko ne zaupali. Bilo bi menda boljše. Šla bi stanovat drugam, k poštenu rodbini, in hodila samo šiva po predpisanih urah. Tako pa mora vstajati zgodaj v jutru in delati brez odmora pozno v noč, včasih celo noč in poslušati divje smehe in razbrzdane govorice brezposelnih natakaric in pekovskih pomočnikov. Če se pokaže v mraku na dvorišču, lazijo za njo in jo nago varjajo z grdimi besedami, da raje odbeži v hišo in sedi pri stroju.

Bridko je to življenje, a kaj si hoče. —

Prvi maj je bil. Gospa je šla na veselico, katero so priredili socijalni demokrati, ona pa je morala biti doma in šivati. Nametala ji je dela cel kup, da bi trije ne zmogli.

Bila je sama. Naslonila se je na stroj in ihtela, bridko ihtela. Nikdo je ni slišal in tako je solzam, katere je zatirala tolikokrat, pustila prosto pot. Izjokala se je in lažje ji je bilo.

Zvečer je prišla gospa domov — vinjena. Bila je dobre volje. Tudi njen mož je prišel in z njim nek drugi človek srednjih let, prikupljive zunanjenosti. Bil je dimnikar po poklicu. Sedel se je k Anici in ji dal roko okrog pasu. Hotela se je umakniti, a ker je bila v kotu ni mogla. On se je pa oklenil tesneje.

Ne umikajte se gospodična!

Iz ust mu je puhtel duh popite pijače.

„Pustite me“, je zaprosila.

Gospa se je nasmejala.

Anica se mu je konečno izvila. Dimnikarja je to podražilo.

„Idemo v gostilno gospa?!“

Bila je na oglu ulice, kakih par korakov od stanovanja, nizka zakajena pivnica.

„Pa pojdimo“, je odvrnila gospa.

„Anica mora z nami!“

„Naj gre.“

„Gospa?!“

Proseče, vprašajoče je zvenel ta glas.

„Gospa“, naj ostanem doma?!“

„Glej jo, glej. Ti ideš, če ti jaz velim. Jaz sem tvoja zapovednica! Mlade deklime bi rade

vse po svoji glavi delale. Malo se razvedriš od šivanja, saj te že tako nič več ni!

Tako so jo prisilili.

Sesti je morala zraven dimnikarja. Težko, hudo ji je bilo. On se je tiščal vedno bolj. Postalo ji je vroče. Pila ni, samo malce pijače. Govoril ji je sladke besede in se nagibal k nji, pa jih ni čula. Mislila je na mater...

Poglej..., stegnil je roke. Ni opazila da si je sedela tesno zraven njega... Objel jo je.

Anica je vzkliknila, planila s sedeza, prevrgla pijačo in zbežala domov. Legla je v posteljo, jokala in molila...

Jokala je še, ko je prišla gospo in gospod. Zmerjala sta jo, da se ne vè vesti, da je blamirala celo družbo.

In drugi dan je šlo zbadanje naprej in tako vsaki dan.

A nekoč je prenehalo...

Neko jutro je vstala gospa pozno, kakor vedno. Anica še ne šiva. Jezno je jela vpiti in jo klicati. Nikdo se ne odzove. Vstane in na pol oblečena gre v njeno sobo. Potresla jo je.

„Nü, vstanite, zaspanka!“

Ni se ganila.

Prijela jo je za roke, da jo potegne iz postelje. Bile so trde in mrzle.

Odskočila je. Kaj to... Pogledala je na taačnejše...

Bledi obraz dekleta je bil še bledeji, prozoren, na ustnih je bil grenek smehljaj.

„Mrtva... mrtva...“

Prišlo je iz nje, kakor iz roga, ako ga nastavi nevesč trobentač na usta...

»Mrtva...«

Prišel je njen mož, pogledal zaspano in zmignil.

„Ni bila vajena mestnega zraka.“

Obrnil se je in šel v gostilno. — — —

— — — — —

Postal sem na novo nasutem grobu. Ob njem še je ihtela kmetska ženica, mati umrle, drugi so bili že zapustili pokopališče.

Zvonovi so prav kar vtihnili, glasovi so se porazgubljali, le ženica je klečala ob grobu hčerke in plakala...

Zvezdnar Kopernik (Spomenik v Versailles).

ČUDEŽ.

(Iz češčine. — Priredila H. Podlipška)

Bila je tiha jesenska nedelja. Medlo, žalostno oktobrovo solnce je prilezlo iz mraku, obstalo s svojim zlatim svitom na vrhu cerkvenega križa, a od tam zlezlo skozi ozka okna notri v cerkev. Bilo je to edino zlato te cerkvice, skrite v gorah, od vsega sveta zapuščene, revne kakor so bili tudi njeni župljani. Trdo, tiho življenje je ležalo nad vsem, nikjer ni cvetela rastlina blagostanja, povsod le klasje dela in dolžnosti. Ali poštenost, pobožnost in sveža prostost je bila tu doma, in ko bi bil Jezus izstopil pozneje iz nebes na pot zemeljsko, zamogel bi si tu izbrati dvanajst apostolov revnih, toda poštenih, vznešenih od njegovih nauk, razumečih jih s celim srcem svojim. Belo, čisto perilo, dasiravno grobo, je posvečevalo nedeljo, a krpo prišito na staro obleko, je šivala roka poštena in delavna.

Cela pobožna fara je bila nagromadena v cerkvici, kateri najlepši okrasek je bil v resnici čisti lučni cvet, kakor pravi pesnik. Bilo je davno po žetvi, tej žetvi revežev, katerim ne vrne polje niti zrna za vsako kapljo potu, a žetev je bila vendar veselo pričakovana, dolga zima jih ni našla brez zaloge, tudi na najbolj revnega se je lahko spomnilo. Sedaj je bil čas se spomniti tudi na Boga — ki je potrpežljivo čakal na svojo čredo, ta se je torej danes zbrala v polnem številu k Nегоvi službi.

Priprost a resen duhoven je stopil na prižnico. Starodavni koral „Oče naš, mili Gospod!“ se je razlegalo po cerkvi. Nato pa je začel duhoven čitati evangelij.

Vsi sedeči so vstali, le ena oseba je sedela nepremično na svojem mestu. Ni mogla vstati bila je hroma od rojstva, uboga Justina, dete najbolj revne družine te vasi. Doma je opravljala najpotrebnejšo delo, plazeč se po bergljah je pazila na otroke, kateri so jo oboževali. Bila je stara šele osemnajst let, toda radi strašne bolezni je prerano zvenela, mladost je nepoznano zbežala pred njo. Najmanjše upanje na kakšno spremembo ji ni svetilo, bila je popolno vdana v svojo osodo. Iz oči ji je žarelo toliko nežnosti in radosti vedoč, da vendar ni popolno brez koristi na svetu. Ljudje so jo imeli radi in večkrat so o obiskovali; ako bili mogli, zložili bi bili iz svojih zdravih udov njej nove. Naložili so jo bili torej danes na voziček, ter jo pripeljali v cerkev — bil je namreč čez nekaj dni njen god in to naj bi ji bil dar ki si ga je iz srca želela. Sedela je tn v prvi klopi, da bi ji ne ušla niti besedica, ter gledala polupobožno, poluradovedno po cerkvi polno cenih okras-

kov. Tedaj, ko je začel duhoven čitati evangelij ni mogla vstati, a ni niti dihala ter se zamaknila v usta duhovna, ki je z mehkim, mirnim glasom čital evangelij o ozdravljenju mrtvoudnega, kakor je zapisal evangelist ta čudež za vse verne, uboge tihe in pokorne v svojih srcih.

„In Jezus je stopil v čoln ter se pripeljal in prišel do svojega mesta. In glej prinesli so mrtvoudnega ležečega na postelji. Jezus pa videč njihovo vero je dejal mrtvoudnemu :

„Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi!“

Poslušala je Justina s celo svojo dušo in pozabila na vse okoli. Dnhoven pa je čital dalje :

In glej nekateri izmed farizejcev so rekli sami pri sebi: »Ta preklinja«. Jezus pa, vedoč nj hove misli, je rekel : »Čemu mislite slabo v svojih srcih?« Kaj je lažje reči: Odpuščeni so ti tvoji grehi, ali reči: Vstani in hodi? — Da pa boste vedeli, da ima Sin človekov moč na zemlji odpustiti grehe, torej — dejal je mrtvoudnemu : — Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi domov.« In tedaj je vstal in šel domov. Ljudje pa, ki so to vedeli, so se čudili in hvalili Boga, da je dal tako moč ljudem.«

Duhoven je končal — njegov resen glas se je povzdigoval kakor himna ljudi k časti Jezusovi.

„O Bože“, je vzdihnila Justina in velike solze so ji kanile iz oči, „ko bi prišel sem Gospod Jezus, tudi jaz bi ga slavila!“

A komaj je to izrekla, zaslišala je tihi, sladki glas, ki ji je govoril: „Vstani tudi ti, Justina, ter pojdi domov!“

„Justina je čutila, kakor da bi jo neka neznana moč postavila na noge, na katerih je ni stala kar je bila na svetu.

„Gospod Jezus!“ vzkliknila je glasno.

Vzdignila se je ter odšla iz klopi, opotekala se kakor pijana a vendar s trdnimi nogami korakala po cerkvi. Smejala se je in jokala ob jednom. Prišla je na prag cerkve.

Sveti dih česa neznanega je bil razlil po cerkvici. Ljudje so trepetali, ter z grozo gledali za Justino; le stari duhoven, videč kaj se je zgodilo, je zaklical za njo, blagoslavljajoč jo s križem: „V imenu Jezusa, hčerka, bodi zdrava in pojdi v miru!“

In Justina je odšla.

HREPENENJE.

Spisala H. P. — Konec.

Ta gozdna tišina in le to močno bobnenje slapa ji pojavi v prsih bolečino, kajti še nikdar popreje ni tako živo čutila, da je sama in zapuščena kakor baš v tem trenutku; še nikdar se ni

tako zavedla, da nekoga ljubi, iskreno, nesebično. Spomnila se je, kako je vsak dan govorila z njim, in kako se je včasih sprla z njim. Rada bi mu včasih malo nagajala in ga šegavo pogledala. Vsaj ga je imela zelo rada. A v takih slučajih je postal vedno tako resen in redkobeseden, da jo je hipoma minila vsa razposajenost. Nikoli se ni smejal, nikoli ni gledal ljubko prijazno, temveč miločno in otožnopolosno, tuptati je bil tako hladen, kakor da mu ona v resnici ni nič mari. In vendar tega mu ni smela nikoli očitati.

Prvi in drugi dan ni nič čutila, kako je sama, imela je preveč drugih misli. Pri slovesu ni tugovala, preveč se je veselila iti domov in preveč se je bavila z mislijo, kedaj se zopet snideta. In tako se je Milka poslovila polna upanja in v svojih mislih je združila slovo s svidenjem. Tako veliko ulogo je igrala v njenem srcu nada po svidenju. Pisal ji je pismo, shranila ga je, za spomin ji bo v poznejših letih. Morda čez deset let ga bo čitala in mislila nanj, ki ga je imela tako rada.

Pri vsakem sestanku je občutila tudi blažilni vpliv njegovih besed, ki ga je imel od začetka do sedaj do nje. In Milka je ubogala in bila pridna, tako pridna. Kako lepo bi to, če bi bila tudi gotova da jo v resnici ljubi. Kako srečna bi bila, ko bi vedela vsaj to da jo ima raši kot vse druge.....

Tu v tej samoti, kjer je nihče ne vidi, si hoče olajšati grenko bol, katero ji povzročuje neutešeno hrepenenje in koprnjenje po ljubezni. Nikdar še ni začutila toplote njegovih usten, nikdar utripa njegovega srca. In Milka je hrepenela po ljubezni od dne do dne. Ko bi mu le smela večkrat podati svojo desnico vsaj v prijateljski pozdrav. Toda sedaj še te tolažbe nima.

Solnce je padlo za goro, gozd, reke, bukev in stari dobovi so plamteli v bakrenej svetlobi, pozlačena je bila trava in luč se je dotikala petrotnic zakasnelega kačjega pastirja, spominjaje ga, da je treba domov. V bližnjem grmovju se oglašala žalostna pesem slavca.

Dolg somrak se otožno spaja z nočjo. Smreke se na lahko pripogibajo in Milka le še sedi, ter misli, čemu toliko preudarjanja, čemu mučiti srce, ki hrepeni po ljubezni.

Vsa narava se je zavila v blede rožasto meglino, ki se lahko dotika svetlo nadahnjene horizonta. In vso to krasno sliko je še bolj miljeval glas zvončka bližnje kapelice, ki je oznanjeval „Zdravo Marijo“. In dalje in dalje se je valil glas zvona tja proti zapadu, kjer se je rdečilo nebo, in kjer je zatono solnce za visokimi snežnimi gorami.

Sklenila je roke. In kakor tajna nočna himna se glasi njena molitev. To naj bodo zadnji mladostni boji, kateri naj pa iščejo tam v višini lepše in srečnejše življenje. O da sedaj je bila utrjena

v sladkem upanju Tam bodeva skupaj. Tam, tam bode moja ljubezen še popolnejša. Tam ne bo ločitve. Tam bodeva oba doma. To moram doseči. Na jasnem azuru so zatrepetale zvezdice, nalik zlatim kamenčkom v temnem jezeru.

Potolažena se je vračala domov. Tiha noč jo je zazibala v prijeten sen. Lahko noč, Milka!

NEKAJ ZA SLOV. STARIŠE.

VSE O PRAVEM ČASU IN V PRAVI MERI.

(Po maloruskem.)

Profesor N. N. je imel brihtno hčerko Manico. Že v zgodnji mladosti je kaza a imenitne lastnosti. Stariši so jo imeli nad vse radi. Hvalili so jo čez vse mere. Obdarovali so jo pri vsaki priliki. S hvalo in s darovi so jo silili, da se je neprenehoma učila, prenapenjala z učenjem. Ko je štela štiri leta je znala že dobro pisati, gladko čitati in računati.

S šestim letom je prekosila dvanajstletne učenke. Z dvanajstim letom pa je bila Manica prava modrijanka. Znala je več jezikov, razumela se je na razne umetnosti, poznala politiko, njene vzroke in njene posledice itd. itd.

Od vseh strani so se pri gospodu profesorju množili obiski. Vse je hotelo videti deklico, čudež učenosti in izobraženosti.

Stariši so bili presrečni.

Toda žal to ni trajalo dolgo. Že s trinajstem letom je začela Manica pešati. Dan za dnevom je na umu slabela. Začela je pozabljati, kar se je bila naučila, ni mogla pojmovati niti najprostejših stvari.

Ubogi oče je osupe', mati je ihtela. Vedno bolj sta začela obadva spoznavati, da nista zadela prave vzgoje. Lok prenapet je izgubil prožnost.

Profesorje v brat mu je nekega dne rekel: „Z otrokom je kot s konjem, gorje če se ga prezgodaj vpreže.“

POLITIKA.

Avstrija Ogerska. Novi avstrijski parlament je imel par bujnih sej, zlasti ko so razpravljali o social demokratskem nujnem predlogu glede na zlorabe pri volitvah v Galiciji. Tudi v zbornici so se pokazali socialni demokratje kot teroristi. Nujnost njih predloga je bila odklonjena z veliko večino, ker je leta namreč mnenja, da ima zbornica nujnejšega in potrebnejšega dela, kot prati umazano perilo in ker je itak potreben odsek, ki ima o tem rasoati. Istotako sta bila odklonjena nujna predloga glede zboljšanja deželnih financ in uvedbe splošne in jednake volilne

pravice za deželne zборе. Pri tej priliki je govoril slov. posl. dr. Krek za uvedbo te pravice. S svojim govorom je vzbudil največjo pozornost. Odobraval so mu celo socialisti. V slov. delu svojega govora je izprašal vest najznačajnemu Hribarju, vzoru hrvaških in nekaterih slov. poslancev. Proti nujnosti je govoril Hribar. — Dosedaj je bila navada, da so se v zbornici zapisovali le nemški govori. Čehi pa so sklenili, da ne govore v zbornici, dokler ne v tem oziru ne da zadovoljive izjave. — Sedaj se nadaljuje v zbornici. pročitane proračunskega provizorija. Zbornica bo zborovala do 25. t. m. potem so počitnice do jeseni. — Čudne stvari se gode na Ogorskem. Košut, ki se je boril proti kroni za ustavo in parlamentarizem je sam pogazil ustavo zato, da bi uničil Hrvaško obstrukcijo. Razven š i železniške pragmatike, zaradi katere so Hrvatje obstruirali, je Košut umaknil vso predlogo, ter dobil dovoljenje, da jo vlada uveljavi naredbenim potom. Potem ko so hrvaški poslanci dali izjavo proti tej neustavnosti, so zapustili zbornico; ban je podal demisijo in vsi šefi ter veliki župani so odstopili. Z velikim navdušenjem je ljudstvo sprejelo svoje poslance. Proti novemu banu, ki ne more sestaviti niti nove vlade, so bile demonstracije. Kako se bo boj izvršil, se še ne more reči. Glede na te dogodke med Ogri in Hrvati in glede na izjavo ministra Vekerla, da Bosna se ne sme združiti s Hrvaško, ampak da imajo le Ogri do nje pravico, so interpelirali hrvaški poslanci v austr. zborn. ministra. Dosedaj še ni dal odgora. Zahtevali so pa tudi; da naj prenehajo toliko časa nagodbena pogajanja med Ogorsko in Avstrijo, dokler se ne pokliče k istim tudi zastopnikov Hrvaške. Stvar se vedno bolj zapleta. — Naš minister zunanjih zadev se poda te dni Italijo v obiske k laškemu ministru Tittoniju.

Drugi kraji. Te dni so obhajali po Italiji stoletnico rojstva Garibaldija. Da ni manjkalo zasramovanja cerkve, se ume. V Avstriji je bilo slavlje prepovedano. — Razmere med amer. drž. in Japonsko so napete. To kaže, ker hočejo zdr. države poslati svoje ladje v tihi ocean in ker utrjujejo honvejske otoke ter pomnožijo mornarico.

KOLEDARČEK.

Juliji.

14. VIII. **pobinkošna nedelja.** (Evangelji: o kri-
vičnem hišniku.) Bonaventura, šk. reč.; Cir. —
15. pondeljek. Henrik I. ces.; Vladimir, kr. — 16.
torek. Škapul. Dev. M. Karmelska —

17. sredo. Aleš, sp.; Generoz, muč. — 18. četrtek.
Kamil, sp.; Miroslav. Danes je prvi
krajci ob 2. uri 9 min popl dne. Vroče,
tu pa tam tudi dež. — 19. petek. Vincencij
P. sp.; Makrina; Ludvik Toled.; sk; Julij., muč.
— 20. sobota. Marjeta, d. m.; Elija, pr; Ceslav,
sp. 21. **IX pobinkošna nedelja.** (Evangelij: Jezus
se joka nad Jeruzalemon.) Danijel, pr; Olga. —
22. pondeljek. Maria Magd. spok.; Teofil muč.
— 23. torek. Apolinor šk.; Libarij, šk. — 24.
sredo. Kristina, dev m.; Roman, muč., — 25.
četrtek. Jakob, ap.; Kristof, muč. — Danes je
š čep ob 5. uri 27 min. zjutraj. Prijetro
vsene. — 26. petek. Ana, mati M. Dev; Valeus,
muč; Cefirin, Samuel. — 27. soboto. Pantaleon,
muč; Natalija, muč.; Ermolaj. — 28. **X pobinkoš-
na nedelja.** (Evangelij: O farizej in cestninarju.)
Inocencij, pap.; Viktor. — 29. pondeljek. Marta,
dev.; Beatriko, dev.; Olaf kr; Flora in tov. —
30. torek. Abdon in Senen, muč.; Julita, muč.;
Donatila. — 31. sredo. Ignacij Loj.; sp.; Ernestina.

V SVET. (I. T.)

Z okna v svet
le želega
je na zrak
cvetka bela.
Bila nič
ni vesela.

—
„Sama sem,
tovaršije
nepoznam,
domačije
sita sem. —
Sreče ni je“.

—
Mimo šel
tujec mlad je
in vesel
rožo rad je
vzel seboj
na krov ladje.

—
Roža tu
zasolzela
britko se,
ovenela
naglo je
prav do cela.

—
In sedaj —
lepa mlada
šla nazaj
bi še rada,
toda — saj
ni navada.

DRUŠTVA.

Moška Marijina družba v Trstu

je imela dne 7. t. m. odborovo sejo (ob enem tudi za k. sl. izobr. društvo). Sklep: Romanje na Sv. stopnice (štenge) pri Mirnu dne 11. avgusta. Odhod zjutraj ob 6.20 z južno železnico, povratek zvečer ob 7.14. Potnina 3 K 10 v. Prijaviti se je treba pravočasno pri voditelju ali načelniku še tekom julija in vplačati tudi listek.

Popoldne dne 7. t. m. je bil shod. Govor: „vera je več kot narodnost“. Nočemo, da se očita mladeničem ali možem, da so narodni mlačeži ali pa celo narodne izdajice, — toda zmagati mora povsod križ. Dandanes se gre za to — ali si za Kristusa ali pa zoper njega. Lažje je biti navidezno narodnjak, kakor dejansko dober katoličan. Nam ne zadostuje, prazna beseda „nisem ne liberalci ne klerikaleci“, — mi smo katoličani in to v prvi vrsti.

Pevci so peli takrat samozavestno in lepo.

Občni zbor „Sv. Nikolaja“ v Trstu.

(Dalje.)

Poročilo voditeljice gđ. Marije Žitnik.

Že je preteklo leto in pol odkar mi je odbor naložil važno a težko mesto voditeljice notranje uprave „Zavoda sv. Nikolaja. Prvikrat stopam danes pred Vas s svojim poročilom o delovanju tekom tega časa. Kajti nepotrebno se mi zdi, segati nazaj. Skoraj vsem je znano, da zavod deluje že 9 let, da je gospa Skrinjar bila prva, ki je obrabčala vso svojo pozornost na tako pozabljene ude človeške družbe, na uboge služkinje, da je s pomočjo rodoljubnih src s hvalevredno gorečnostjo ustanovila zavod, zavetišče za brezposelna dekleta da je uspešno delovala lepo vrsto let.

Tu ne smemo prezreti koliko se je storilo v narodnem oziru, gmotno in moralno pomagalo. Številke naj govorijo: 8696 deklet, vse te so prešla skozi zavod in izjemši par drugih narodnosti, so bila vsa naša kri. Prišla so z namenom da si kaj prislužijo, da pomagajo sebi in svojim revnim starišem, slutila niso niti od daleč, koliko raznih nevarnosti in zaprek jih bode čakalo na itak že trnjevim potu. Brez sredstev ne poznavaje tujih jezikov ne izkušene in premalo urjene za mestne službe, to in še marsikaj jih je bridko varalo v lepih nadah, ki so jih prinesla od doma. Upala so da si kaj prihranijo za starost in pomagajo svojem. Lepo a žalostno se je marsikaka poslovila od ljube že onemogle matere, z obljubo da bode ostala pridna in poštena tudi na tujem.

Dosti jih je, ki so ostale zveste dani obljubi; veselje in ponos so materi, delajo čast občini in zavodu. Izkušnja nas uči, da se naj čvrsteje pač

ohranijo pred padcem ona dekleta, katera so imela srečo dobrih in vernih mater, ki so jih vzgajala v detinskih letih. Ne smem tu zamolčati, koliko sirot prihaja v Trst, ki niso nikdar poznale svojih mater še manj pa očetov. Kako težko de usmiljenemu srcu, ko vidi, da se greh starišev maščuje na nedolžnem otroku. Kakor kamen na cesti ga ljudje sujejo z ene strani na drugo. Ali taka sirota morebiti ni poštena radi tega, ker niso bili njeni stariši poštene? Revica nima mesta, ne pozna kraja, o katerem bi mogla reči: ta je moj rojstni kraj, tu je moj dom. Brezsrčni ljudje jo pa obsojajo, prezirajo, zaničujejo, preganjajo kakor divjačino pred lovcem. Kdor nima pojma kako pomilovanja vredne sirote so take, temu se tudi ne more lahko dopovedati, kako je umevno če tudi ni opravičevalno, da take nesrečnice daleč tudi same zabredejo. Zavod je tam kazal več materinske ljubezni, kjer je več bilo potreba. Blagor dekletom, še enkrat pravim, ki so imele dobre matere. Marsikaka se ni brigala za lepe opomine in svarjenje, ki so ji nudile tu v Zavodu. Toda opomba, da se bode pisalo materi, to je pomagalo. Spomin na ljubečo mater jim je svet — in blagor, oni, koje je čuvalo skrbno materino oko. Ako tudi e primorana iskati kruha na tujem, ostane navadno pridna in poštena v kljub vsem zanjkam.

Zavod je sprejel od 6. septembra 1905 do konca leta 1906. od kar je nastopilo nostopilo novo vodstvo 818 deklet; v poznih urah so trkala na vrata zavoda trepajoča od mraza lačna in trudna. Primerilo se je, da je prišla kaka pozno zvečer še na tešče, in kdo bi se je ne bil usmili. V kolikih slučajih je bil zavod pravi Angelj Varuh, ki je rešil moralne propasti vbogega neizkušanega in nezavednega dekleta. Očita se zavodu da sprejema tudi propalice, da daje potuho. Toda vprašam, kdo pa naj nam prepove reševati in dvigati nesrečnice. Lahko rečem z mirno vestjo, da se jih je učilo samo dobro in korist. Seveda gledalo se je pri tem da ni bilo nevarnosti za poštene gojenke. Zavod pa ne more napraviti iz pokvarjene mladenke naobraženo in pošteno kar čez noč. Marsikaka prihaja tu sem brez vse vednosti in razumnosti in vendar se mora tudi taki priskočiti na pomoč

Tu je dela med našimi dekleti. Večkrat pa ne pomaga sama gola beseda temuž pripomoči jim je treba tudi dejansko, ker skozi želodec je večkrat po do duše.

Telesno mora dekle biti krepko, potem se mu lahko vcepi lepe nauke v dušo; le tako je pri marsikaki pričakovati uspeha. Tudi slavna Policija nam večkrat pripelje ob pozni uri kako dekle, ki si ne ve sama pomagati na ulici. Tudi je slučajev, da je policija morala poseči vmes in privedla

dekle k nam, in radi hudega ravnanja gospodarjev je iste kaznovalo z globo 100 kron, a dekle je dobilo odškodnine 200 kron za bolečine. Omenjam le en slučaj iz policije poslanega dekleta s priporočilom.

Slavno vodstvo.

Prosim blagovolite sprejeti v Zavod spremljeno k Vam, katero smo danes odvzeli družini, ker je bila skozi dve leti tepena in mnogo trpela. Dekle ne pozna mesta, ker je bila vedno zaprta od gospodarjev in priporočamo Vam vbogo trpiniko najtopleje. Prosim naj pride utri v službeni urad redarstva, kjer ima vdobiti plačo 2 let.

(Sledi podpis.)

Tako in enako se dogaja šestokrat. Koliko pa se jih odslavi, brez da bi kdo znal in dekle si nezna pomagati in trpi, da sam Bog zna zato. Za vsako malenkostno bolezen je dekle odslovljeno in kam naj se obrne; v bolnišnico, ni za delo ne, tedaj kam ž njo? A za odškodnino niti ne mislijo večkrat na njo, da bi dekletu kaj pomagali. Vodstvo zavoda gotovo tu ne napada gospodarjev in zagovarja deklet, ker ista so zelo strogo paznjena v zavodu in se jih nadzoruje in poučuje vsestransko, saj se same pritožujejo, da se ž njimi ravna prestrogo. Tu je treba edino le prav in trezno soditi. Saj moja malenkost je sama izkusila, kako se kruh je po službah in treba biti potrpežljiv in vdan svojim gospodarjem. Zavod posreduje vedno med gospodinjo in službojočim dekletom. Večkrat se temperament ene in druge ne strinjata. Mnogokrat je dekle v nevarnosti za svoje poštenje, tedaj treba mu pomoči. Tudi so hiše, ki nikakor ne dovoljujejo, da dekle vrši svoje krščanske dolžnosti in zopet je treba gospodarjem razlagati, da dekle, koji ne dovoljujejo vršiti njenih verskih dolžnosti, tudi svoji stanovskih ne bode opravljalo vestno. Dan za dnevom je treba tu in tam posredovati. Z zadoščenjem se mora pripoznati, da se gospe brez razlike narodnosti rade zatekajo v Zavod po dekleta, dasiravno je dosti drugih posredovalnic in vedna reklama, ta je pač najlepši dokaz dobre stvari.

(Pride še.)

NOVICE.

Prenuzvišeni g. škof Dr. Fr. Nagl podeli prihodnjo nedeljo ob 7 uri in pol v baziliki sv. Justa sv. mašništvo, Luki Halat, Josipu Kraljič, Alojziju Kraševce, Ivanu Manega, Marcelu Murlo, Rudolfu Savernig, Josipu Volk, Ignaciju Marinčič.

Okolo 800 oseb iz Trsta se je včeraj vdeležilo romanja ženske Marijine Družbe na Planinsko goro — in obiskalo poštenjsko jamo.

Duhovne vaje za duhovnike tržaske koprške škofije bo vodil letos č. Hurter iz D. J. mož ki slovi ne le v bogoslovni književnosti, temveč tudi v ponižnosti in priprostošti.

Romanje v Loroto letos žalibog izostane. Ravnateljstvo južne železnice je namreč izjavilo da ne more dne 29. junija dovoliti posebnega romarskega vlaka vsled preobilnega osebnega prometa ob nedeljah in praznikih.

Iz Plavij. V nedeljo dne 30. junija je blagoslovil Preč. g. J. Kompare ob asistenci g. župnika s Tinjana in domačega kapelana novo pokopališče na Plavju. Pred blagoslovom je g. dekan v krasnih besedah razložil zgodovino in pomen pokopališča. Z veliko pozornostjo ga je poslušala v obilnem številu zbrana množica.

Pravijo, da je to pokopališče eno izmed najlepših na deželi.

Vtonil je v kopališče „Excelsior“ v Barkovljah na praznik sv. Petra in Pavla popoldne ob 2. uri in pol 16letni Josip Zultioni, ki je stanoval z materijo Josipno v neki hiši za rojansko cerkvijo. Mati je vdova in ima še druge tri otroke, a Josip je bil najstarejši. Redarstveni nadzornik iz stražnice u ulici del Belvedere je imel žalostno nalogo, da obvesti vbogo mater o nesreči, ki jo je zadela. Šel je torej k njej in ji dejal le, da je nje sin obolel, na kar je ona hitela v Barkovlje in tam našla sina že mrtvega. Na njeno željo so prenesli mrtvo truplo pokojnega mladeniča domov. Pravijo da je imel pokojnik srčno hibo, ki bi bila sicer tudi brez morja morda kmalu končala njegovo mlado življenje.

Ljudsko šolo za Slovence in Hrvate v Aleksandriji ustanove tamošnji rodoljubi. Podpore sprejema tam bivajoči odvetnik Dr. Wolff.

Strašna nesreča z avtomobilom se je pripetila minoli petek blizu Neapolja. Šest oseb je mrtvih. Razbiti so tako, da jih skoro ni poznati. Avtomobil je razbit na drobne kosce.

Društvo slovenskih katehetov s sedežem v Ljubljani so si ustanovili katehetje in vsi po šolah učeči duhovniki ljubljanske škofije. Vlada je društvo že dovolila in ustanovni shod bo prihodnji torek ob 6. uri zvečer. Da je društvo res potrebno in koristno, priča posebno to, da so se liberalni učitelji že oglasili proti njemu.

Največje stvari na svetu. Največja banka nahaja se v Londonu; največja cerkev v Rimu; največja trgovska borza v Newyorku; najvišja železniška zgradba v Parizu; največja kamenita zgradba v Egiptu; največji doslej znani vodopad v Afriki; največji javni vrt v Parizu; največja reka v Južni Ameriki; največja tovarna topov v Essenu.

140-letnico svojega obstanka obhaja letos c. kr. kmetijska družba kranjska. Kakor zvemo iz „Kmetovalca“, je začela ta družba začela vpeljevati na Kranjsko krompir in pridelovanje svile. Ustanovila je tudi kmetijske šole v Ljubljani in v Mokricah ter živino zdravniško in podkovsko šolo v Ljubljani. Izdala je tudi prve poučne kmetijske knjige. Družba ima torej za Kranjsko deželo veliko zaslug.

Žalostna 40 letnica. Dne 19. t. m. je minulo 40 let, kar je bil skupaj z dvema generaloma ustreljen mehiški cesar Maksimilijan.

Avstrijski volilni zemljevid je izšel z zalogi Freytag na Dunaju. Na zemljevidu so razvidni vsi volilni okraji v posebnih barvah po strankah in vsak okraj je tiskano tudi ime dotičnega poslanca. Zemljevid ima tudi abecedni izkaz vseh novoizvoljenih poslancev.

Orla, visokega skoro en meter in z razprostitimi peroti širokega 2 metra, je ustrelil gozdar Lovro Hreščak na Krasu.

Sedemdesetletnico svojega rojstva je praznoval dne 27. junija profesor jezikoslovja na graškem vseučilišču Dr. Al. Goldbacher. Ta profesor poučuje prej na gimnaziji in sedaj na vseučilišču vsega skupaj 45 let in je pri vseh slušateljih brez razlike narodnosti obče priljubljen. Našim gimnazijskim dijakom je ta gospod gotovo dobro znan po imenu, saj rabijo njegovo latinsko slovnico.

Kolportaža v Zagrebu. V Zagrebu je dovoljena kolportaža (to je javno ponujanje) časnikov in prvi jo je uvedel „Obzor“. Ta novost je nekaj posebnega za občinstvo in za redarstvo, ki najbrže niti ne razume, kaj je kolportaža, ker prepoveduje dečkom glasno klicati ime lista. Vsak del mesta ima svojega posebnega kolporterja (raznašalca).

Morskega volka so videli zadnje čase večkrat v tržaškem zalivu ni tudi blizu svetilnika. Pravijo, da je blizu 6 metrov dolg. Tako velika riba je pač — nevarna za one, ki se kopajo v prostem morju.

Trije novi Lloydovi parniki bodo imenovani: »Baron Beck«, »Baron Gautsch« in »Princ Hohenlohe«. Dve novi ladji se zgradita za brzo-vozni promet med Zadrom in Puljem.

Zopet smrt pri kosilu. Dne 28. junija se je nekemu 66 letnemu možu, ki je kosil v neki gostilni na trgu rudečega mosta zaletel en kos mesa v grlo in obtičal tako, da ni šel nazaj ne naprej. Hči njegova in tudi drugi gostje krčme so mu skušali pomagati, a ko so videli, da so vsi njih poskusi brezuspešni, so odpeljali starca na zdravniško postajo, kjer sta si dva zdravnika dala

toliko časa opraviti, da sta mu slednjič res izvlekla iz grla oni nesrečni kos mesa. — A bilo je že prepozno: starec je bil že izdihnil. — Mrtvo truplo nesrečnega starca so prenesli v mrtvašnico pri sv. Justu. Molimo radi pred jedjo, da nas Bog obvarje tudi takih nesreč med obedom.

Postajališče Planina na južni železnici se bo morda spremenilo v pravo postajo za tovorni promet. Komisija bo pregledovala tla dne 2. julija.

Društva sv. Petra Klaverja za afriške misijone. Iz letnega poročila te prekornostne družbe za leto 1906 posnamemo: Družba je poslala minolega leta 214 199 K podpore raznim afriškim misijonom. Dalje se je izročil misijonarjem za 437 zamorskih otrok denar od njih evropskih botrov in pa odkupninske svote za 105 sužnjev. Po družbinem posredovanju je našlo 11 odkupljenih zamorskih otrok blage dobrotnike, ki so postali njih drugi stariši. Vrh tega se je poskrbelo za odgojo 9 zamorskih semeniščnikov.

Kot kruh sv. Antona se je nabralo v leto 1906. 14.032,87 kron zahvalnih in prosilnih darov.

Darovalo se je tudi v 95 zabojih in 20 zavojih v vrednosti 24.750 kron: več oltarje v, mnogo bogoslužnega orodja, cerkvenih obleke, cerkvenega perila, manjših bogoslužnih reči, glasil, zdravil, živeža in drugih koristnih predmetov. — Dajte torej radi kak vinar za afriške paganske zamorce. Darovi se sprejemajo v Trstu via Fontanone 4. Kdor je naročnik mesečnega lista „Odmev iz Afrike“, ta je ob enem tudi podpornik afriških misijonov.

Družba sv. Vencencija Pavlanskega, ki stori tudi tu pri nas toliko dobrega ubogim družinam, skrbi ponekod tudi za dušni blagor siromakov. Tako beremo v uradnem družbenem glasilu, da zbira družba v Belgiji vse svoje ubožce vsako leto za Velikonoč k nekakim tridnevnim duhovnim vajam ali misijonu v eno za to določeno cerkev, da jih pripravi na vreden prejem velikonočnega sv. obhajila. Kako lepo je to, da jim skrbi družba poleg telesne tudi za duševno hrano.

Kaj veljajo oglasi po časopisih. Duša trgovine je dandanes oglašanje po listih. Časopisi se ne čitajo samo v enem mestu. Naš »Družinski Prijatelj« n. pr. pride v stotine vasi. Če ima kdo kaj kupiti ali prodati naj se oglasi v našem listu. V teh sto in sto vaseh bo gotovo kateri, ki bo imel na prodaj zaželjeno stvar ali pa ki bi hotel kupiti ponujano reč. Ni treba več dandanes staviti svojo robo v izložbeno okno. Moderno izložbeno okno so da našnji dan časopisi. Nekateri časopisi imajo do milijon čitateljev. Pri katerem izložbenem

oknu najdeš vsak dan toliko ljudi? Nekaterih trgovci potrošijo po po 200 tisoč kron in več za oglase na leto, pa to jim nese milijone, dočim ne bi brez oglasov dobili niti stoti del. Vobče se pri nas nekaterih trgovci malo zmenijo za oglase, zato nam pa tuji namečejo svojo robo, domače delo pa ne najde kupca.

Iz Kozjega na Štajerskem. Zlato poroko je obhajal predzadnjo nedeljo, dne 30. junija na Pilštanju cerkovnik župne cerkve sv. Mihaela starosta g. Anton Kocjan, ki služi pri tej cerkvi že 59 let. Redki in znameniti so taki slučaji. Namestništvo mu je podelilo ob tej priliki kolajno za 40 letno službovanje. Jubilantu želimo še na mnogaja leta.

Ciril Metodovi kresovi so se letos po zeleni Štajerski zažgali tako v obilnem številu, da že davno prej ne tako, ktemu je pa tudi pripomoglo lepo in prijazno vreme. Ko je odzvonilo »Ave Marija« so začeli topiči grmeti in kresovi zažigati, da je bilo videti na zemlji tako, kakor na nebeskem oboku, ki se prižge nabroj zvezdic. S temi Ciril Metodovimi kresovi so pokazali verni Slovenci da še plamti v njihovih srcih tista goreča ljubezen do slovenske domovine, ki sta jo gojila salunska brata. Oj, da bi le vedno ta ljubezen ostala. Samo iz prijaznega Zdolskega holmčka se je našelo preko 60 kresov. Prav veličastno in zlato število je to, kaj ne. Še iz sredine dalne Donačke gore je plapolal kres, kakor zvezda večerka in vse to v proslavo našima solunskima bratoma sv. C. in Metodu. Vidva pa sv. Ciril in Metod, le vedno prosita za stiskani slovenski rod!

KNJIŽEV. IN UMETNOST.

Narodne pesmi za šolsko mladino. Izbral in uredil Janko Žirovnik. Cena 20 vin. I zvezek obsega 30 mičnih dvoglasnih pesmi.

Mi Slovenci smo lahko ponosni na lepoto svojih narodnih pesmi. Ne pretiravamo, če pravimo, da je treba mnogo sveta prehoditi predno dobimo tako milih napevov pa tudi tako pristrčnega besedila. Imamo že več zbirk narodnih pesmi. Toda zanimanje postaja za nje vedno večje.

G. Ferjančič je priredil že šest zvezkov (venčkov) narodnih pesmi posebej za Marijine družbe (veselični odsek) in za kat. izobr. društva, — sedaj pa je Janko Žirovnik poskrbel tudi šolski mladini lep venček narodnih pesmi.

Katoliški tisk v Avstriji. Izšla je veleza-nimivna knjižica o kat. tisku v Avstriji. Izdalo jo Pijevo društvo na Dunaju. Cena 70 vin.

Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih svete katoliške Cerkve. S štiridesetimi slikami.

Spisal Alojzij Stroj, špirtual v knezoškofjskem semenišču v Ljubljani. Cena vezani knji 1 K 40 h. Založila Katoliška Bukvarna. Pod tem naslovom se je pred kratkim poslala v svet knjiga, ki so jo zlasti katehetje po meščanskih ali pa osemrazrednih šolah že davno željno pričakovali. Gospod pisatelj, vrli katehet Al. Stroj, je vsled svoje znane marljivosti podal predmetu ono jasnost in točnost, ki je potrebna knjigam, ki služijo v podporo učeči se mladini. Zares! Razdelitev je vseskozi jasna in logična besedilo je tako urejeno, da ne pove nič več in nič manj, kakor je potrebno vedeti dobro poučenemu katoliškemu kristjanu o cerkvenih šegah in obredih. Prav primerno se knjiga nanaša in naslanja na sedaj veljavni katekizem. Posebno vrednost pa ji dajejo slike, ki so jako srečno izbrane in lepo natisnjene. Mnogo jih je povzetih iz naših slovenskih razmer in so zato še tem bolj rabne in primerne za slovenske šole. — Knjiga je, kakor čujemo, od deželnega šolskega sveta že potrjena za meščanske šole. Bila bi pa tudi prav rabna za slovenske srednje šole — gimnazije in realke. Vsi katehetje pa jo bodo z velikim zanimanjem pregledali in jim utegne kot pomožna knjiga prav dobro služiti. Naj ne bo žal gospodu pisatelju za trud, ki mu ga je knjiga provzročila. Hvaležna mu bode mladina, ki se bo rada učila po tako rabni in lični knjigi. Naročila sprejema: Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Hrvatsko gledališče v Zagrebu je zaključilo letošnjo sezono dne 26. maja. Od začetka sezone, t. j. od začetka septembra je bilo v Hrvatskem gledališču vsega 239 predstav med njimi je bilo 139 dramskih, 93 operetnih, 3 operne, 3 baletne in 1 svečana predstava. V vsem se je odigralo 110 del, namreč 83 dram, 24 operet, 2 baleta in 1 opera. Od teh je bilo največ hrvatskih in slovanskih del (vsega 44), potem francoskih 31, nemških 25, angleških 8, a švedska 2. S početka sezone je obljubil gledališki program 24 novitet, a dal jih je 38, namreč 29 dram in 9 operet. Domačih hrvatskih novitet je bilo 12 dram in 5 operet. — Celotni gledališki brutto-dohodki te sezone znašajo — brez subvencije — 253.118 kron 2 v., in to: Lože so dale 32.690 kron, sedišča 7.568 kron. Prinos banov 2000 kron. Dnevni dohodki so znašali 190.472 kron 20 vin. — Povprečno je vsaka predstava dala 814 kron dnevnega brutto-dohodka brez obonna. Od lanskega leta so se gledališki dohodki zvišali za 39.432 kron 65 vin. in za 71.459 kron 96 vin. več nego v sezoni l. 1902/3 Subvencije: Cesarjeva subvencija hrv. gledališču znaša 20.000 kron, deželna 80.000 kron, a mestna 10.000 kron skupaj 110.000 kron. — Kot znano, je hrvatsko gledališče prvo na slovanskem jugu po svoji umetniški vrednosti.

Novi molitveniki za birmance primerni
so sledeči :

1. »Bogu kar je božjega«, spisal Franc Finžgar. Cene molitveniku v vezavah za dečke : z rudečo obrezo 1 K, fino šagreno usnje, zlata obreza 2 K 20 st., najfinejša teletina 3 K. — Cene molitveniku v vezavah za deklice : fina vezava z zlato obrezo 1 K 80 st., fino šagreno usnje 2 K 20 st., najfinejša teletina 3 K. — Po pošti vsak izvod 10 st. več.

2. »Pot k Bogu«, spisal dr. Gregorij Pečjak. Cena : z rudečo obrezo 1 K 20 st., z zlato obrezo 1 K 60 st., fine vatirane platnice 2 K 80 st., najfinejša teletina 4 K 20 st., po pošti 20 st. več.

3. »Šolski molitvenik«, spisal dr. Gregorij Pečjak. Cena : z rudečo obrezo 80 st., z zlato obrezo 1 K 20 st., fin šagrin (vatirano) 2 K 30 st., najfinejša teletina (vatirano) 3 K 70 st., po pošti 20 st. več.

4. »Večno življenje«, spisal dr. Gregorij Pečjak. Cena : z rudečo obrezo 1 K 20 st., z zlato obrezo 1 K 20 st., z zlato obrezo 1 K 60 st., najfinejša teletina 4 K 50 st., po pošti 20 st. več.

5. »Sveto opravilo«, spisal Josip Čede. — Cena molitveniku z rudečo obrezo — K, po pošti 20 st. več.

Naslov za naročbo : »Katoliška Bukvarna v Ljubljani«. Tudi č. gg. katehetje bodo molitvenike radi preskrbeli.

PREGOVORI. Nabira in piše Mihael Pustišek.

Kdor drevje sadi, za svojo hišo denarje na obre-
[sti polaga.

Otrok prava sreča so bogaboječi stariši, pa tudi
starišev največja čast so pobožni lepo izrejeni
[otroci.

Ljubezen je močnejša kot smrt.

Naglica rada spodrkne.

Priden delavec ne jenja, dokler mu solnce ne
[zajde in ga večerni mrak počivati ne presili.
Se trikrat preseliti, je enkrat pogoreti, pravi
[Slomšek.

Sestra Bogu dopadljive molitve je miloščina, hči
[žive ljubezni božje in do bližnjega.

Zdravje gre po curku doli, po niti pa gori.

Lenoba je vseh grdob največja grdoba.

Ako pri hiši pokorščine ni, se slabo godi.

Na pol pota obstoji, kdor stanoviten ni.

Če najdeš v kakem kraju ob nedeljah vse polne
krčme, ne glasi se, ampak prekrizaj in mimo
[pojdi.

TO IN ONO.

Radovednež. Žalostno je, da se niso vsi slo-
venski poslanci združili za delovanje v verskem
smislu.

Neumevno pa je, čemu potrebuje jugoslo-
vanski (ne liberalni in ne klerikalni) klub — po-
sebnega glasila, ko vendarle obstoji celo sloven-
ski nadstrankarski dnevnik (?)

Slovenska knjigarna in papirnica v Trstu. —
Prav je da jo dobimo, e ima biti poštena.

Slovenskih knjigarn in papirnic pa v Trstu
ne potrebujemo, če imajo naš narod zastrupljati.
Toliko na znanje in ravnanje. Dobro stvar bode-
mo vedno podpirali.

GLASNIK RAFAELOVE DRUŽBE.

Nadzorovanje plovnih družb. Pred par tedni
je prišla tudi v Trst ameriška komisija, da
se prepriča o plovnih družbah, kako delujejo za
izseljence.

Za varsto deklet se je sklenilo, da bodeta
na postaji južne železnice kakor tudi na oni drž.
železnice dve stalni varhinji. Vincencova družba
bode dajala tema posebne nagrade za vsakdanji
kruh. Druge požrtvovalne gospe in gospice pa
bodo prihajale tudi v naprej brezplačno, kadar-
koli bodo mogle.

ZA UČENE LJUDI.

Kitajsko vseučilišče v Pekingju bode imelo
osem stolic (fakultet).

Električni vali bodo po učenjaku Hertz-u
gibali ladje tudi iz obale v najdalnje kraje. Tako
bo na kopnem vozovi šli, kamor jim bodo
vkazovali električni valovi, ki se bodo proizva-
jali na stalnem mestu. (Važni izum za torpedov-
stvo)

Fotografiran tat. Trgovec Schuster ni mogel
zaslediti tatar, ki mu je vedno kradel. Nekega
dne pa je postavil fotografski aparat v bližino
blagajne. Ko je tat odprl vrata blagajne si je
za hip odprl nevede aparat in ostal v njem.

Trgovec je tablico izpral in jo izročil redar-
stvu. Tatič je vse pripoznal.

Iz zraka vzema in vodi elektriko Amerikanec
Stranahan za luč in za stroje.

DOMAČI ZDRAVNIK.

Glavo si peri z toplo vodo, kateri si dodal
pol žlice boraksa.

Riž ima štirikrat več redilnih snovi kot krom-
pir in se uvršča precej za mesom, (meso, riž,
jajca, žitni kruh, fermenton, krompir, rženi kruh).

GOSPODARSKE STVARI.

Z drevjem, jagodnimi grmi, vinsko trto in z rožami, katere je poškodovala toča, ravnaj tako le: Smole in voska raztopi po jednako in primešaj toliko navadnega vinskega cvetu, da ostane reč tekoča. S tem drevesnim voskom, ki se da lahko s čopičem mazati, hito zamaži vse rane, čim prej tem hitreje se zarastejo. Če ni takega voska, dobra je tudi ilovica, s kakoršno mažejo lončarji peči, primešaj pa jej mizarskega kleja ali lima. Če rane hitro po toči in o pravem času zamažeš, ostanejo drevesa zdrava, ker rane hitro zarasejo in tako rode drugo leto zopet obilo sadja, naj se jih je toča tudi že večkrat pobila in oklestila.

Zalivanje cvetlic, ki so v cvetličnikih (loncih).

Zalivanje ali namakanje cvetlič in lepotičnih rastlin, ki so v cvetličnikih, se najbolje in najlažje tako izvrši, da se cvetličniki postavijo z rastlinami vred v škaf z vodo. V škafu je pustiti rastline toliko časa, da se zemlja napije popolnoma vode, ki pride skozi spodnjo luknjo v lonec. Z navadnim zalivanjem od zgoraj se zemlja preveč strdi, zato je popisano namakanje bolj priporočljivo in zlasti tedaj, če se je zemlja v cvetličniku popolnoma posušila.

Sv. Ivan. Dne 7. julija t. l. je imela naša mlada „Hranilnica“ svoj prvi občni zbor. O koristi naše hranilnice ne bomo pisali, navedli bomo le nekatere številke, saj iste glasno govore. Prometa je bilo prvo leto: 348.555,83 K. čistega dobička 520 03 K. Hranilnih vlog je bilo 49.602,47, posojil pa se je dalo 117 850. — Če pomislimo, da se svota 49.602,47 hranilnih vlog nabrala, bi rekel skoraj po kapljicah in da bi marsikaka svotica šla po žejnem grlu ali za kakšno malovredno stvar, da si je marsikdo oskrbel lastno hišo, odkar je naša posojilnica in da je marsikateremu olajšano breme dolgov zlasti glede na nizkot obresti, tedaj vsakdo lahko izprevidi, kaka dobrotnica je ljudem naša „Hranilnica“. Toda dosedaj je bil deležen teh dobrot le naš okraj. Na zadnjem občnem zboru smo pa sklenili, da se razširi delokrog zavoda na vso tržaško občino; zato se tudi izpremeni ime v: „Ljudska hranilnica in posojilnica za tržaško občino.“ Omenjamo še, da obrestujemo od 1. julija 1907 dalje hranilne vloge po 4 1/2 %. Noben zavod v Trstu ne daja tako ugodnih pogojev zlasti tudi pri posojih, kakor naša „Ljudska hranilnica“. Prašal bo kdo, zakaj? Odgovor je lahek. Po ceni lahko dajemo denar zato, ker je naš zavod ustanovljen po rajtajznovem sistemu in ima zato razne olajšave v kolekovanju;

razven tega pa so tudi upravni stroški minimalni, ker odbor posluje zastoj. Zato pa se obračamo prošnjo, da nas podpirajo tudi tržaški Slovenci in Slovenke. Zavod je v najzanesljivejših rokah; saj sta v odboru razun najboljših in najpoštenejših naših mož tudi oba domača duhovnika. Kdor naloži pri nas denar, ga naloži sigurno, ker je naša zadruga z neomejeno zavezo.

„Zadružna Zveza“ v Ljubljani je imela dne 27. junija svojo letno skupščino, katere se je udeležilo lepo število zadrugarjev iz Kranjske, Štajerske, Goriške, Trsta z okolico, Istre in Dalmacije. Skupščino je vodil nje predsednik, drž. poslanec neumorni dr. Krek. Izmed drž. poslancev se je skupščine udeležil tudi dr. Laginja. Zadružna Zveza je najmočnejša gospodarska organizacija južne Avstrije. Do konca l. 1906 je bilo v njej združenih 341 zadrug (sedaj pa že blizu 400). Iz letnega poročila posnemamo, da je imela „Zadružna Zveza“ letos 43.777.396,64 K prometa (skoraj 12 mil. več kot lani.) Vloge so znašale koncem l. 1906. — 6.857.789 K. Te številke jasno kažejo, kakega pomena da je „Zadružna Zveza“ za Slovence in Hrvate.

SMEŠNICE.

Naivno.

Mladi sinček krčmarja opazuje gosta, ki ima plešasto glavo in veliko brado. Steče k očetu in ga pelje k tujcu in reče:

»Oče, temu gospodu so zdrsnili lasje z glave pod usta.«

V prodajalnici klobukov

vpraša kmet po ceni nekega klobuka.

Gosp.: Pet kron.

Kmet: Kje pa so luknje?

Gosp.: Kakšne luknje?

Kmet: No, luknje, da bo vtaknil osel, kateri bo dal za klobuk pet kron svoja ušesa skozi.

Doslednost.

Vidite gospica, ta rastlina z širokimi listi je tobačnica.

Ah, kako krasna rastlina! Prosim, kdaj pa obrodi smodke?

Pravi vzrok.

O n: Veruj mi, jaz znam celo minuto pod vodo vstrajati.

O n: Ne hvali se preveč. Tako dolgo sploh ne moreš držati zaprtih ust.

NOVA UGANKA.

Z „G“ si nam prijatelj bodi kmet ali gospod.
 S „K“ pa pes se zanjo kolje;
 Z „M“ nam rabi za prevoz, a tudi za prehod,
 S „P“ kedar je, si slabe volje.

Rešitev ugank:

Apetit, ješčnost. Prav so jo rešili:
 Mihael Pustišek. N. M. I. K. A. T.

Zahvala Materi Božji.

Službovala sem v neki mestni gostilni. Nevarnosti je bilo toliko, da sem se vedno bala za svoje poštenje. Vendar nisem obupala, ker me je varovala Marija. Nekoč je bilo okolo polnoči, ko sem bila že blizu padca. V velikem zaupanju sem zaklicala »Marija« — in pri tej besedi je zbežal napadovalec. kot bi ga močna sila v stran podila.

Dekleta, ki ste v nevarnih službah kličite Marijo na pomoč.

Marija R. (Trst)

Zahvala.

Vodstvo »Elizabetišča« v Tomaju se prisrčno zahvaljuje vsem p. n. gg. udeležencem pri naših veseljah dne 13. in 16. junija zlasti pa vsem onim dobrotnikom, kateri so pri tej priliki v korist »Elizabetišča« preplačali vstopnino.

V Tomaju, 29. VI. 1907.

Vodstvo »Elizabetišča«.

Spomini iz romanja na Planinsko goro.

(Ob sklepu lista.)

Lepo je bilo, prav krasno. Ves trud in napor je bil obilno poplačan. Iz planine sem si vzela te cvetke seboj.

1) »Pod Tvojo pomoč pribežimo« (naslov nad kipom Matere božje v cerkvi).

2) V tihi samoti te gorske božje poti se duša odpočije«. (Govor domačega č. g. župnika)

3) Marija nam more in hoče pomagati« (Govor č. g. Andreja Zink-a.)

4) »Marija z nami hodi. z nami bodi« (Ob slovesu govoril č. g. Ivan Tul).

5) »Postonjska jama« (Čudež božje vsemo- gočnosti. Tavalala sem kakor v novem svetu.)

6) Lepo petje tržaške Marijine družbe in pa rojanske. Krasne pesmice so donele ne le v vlaku, na potu, v cerkvi, temveč tudi v jami, kjer so našle tajinstven odmev.

Posebno služkinje smo se delj časa veselile tega lepega romanja. Seveda nekatere niso vendarle mogle iti z nami. Pa drugokrat. Ne žalujte.

Marijina hči.

Vsaka konkurenca je izključena.	Mizarska zadruga v Gorici (Solkan) tovarna pohištva s strojevnim obratom priporoča slavnemu občinstvu svojo zalogo pohištva	Album pohištva se pošilja brezplačno.
prej Anton Cernigoj Via dei Rettori št. 1 (Rosario) tik cerkve Sv. Petra — Trst Največja tovarna pohištva primorske dežele		
Prodaja se tudi na mesečne obroke.	<i>Pohištvo se izdeluje solidno, trpežno in lično, in sicer samo iz lesa, posušenega v tovarniški sušilnici s temperaturo 60 stopinj.</i>	Zastopstva v Trstu, Spiitu in Aleksandriji (Orient).